

Отже, щоб успішно завойовувати вітчизняний і міжнародний ринки, керівництво організації повинно враховувати усі можливі наслідки прийняття управлінського рішення, які можуть в подальшому призвести до кризи підприємства, та вживати заходів для того, щоб не лише «триматися на плаву», а й досягти максимально позитивних результатів.

Список використаних джерел:

1. Basiurkina N. Crisis management of food enterprises / Basiurkina n.. // Економіка харчової промисловості. – 2017. – с. 38–43.
2. Role and importance of management in crisis situation in the enterprise // International Journal of Economics, Commerce and Management. – 2015. – С. 378–387.
3. Костіна О. Діагностика та управління бізнес-процесами в контексті антикризового управління підприємством/Костіна О.. // Економіка і суспільство. – 2017. – №10. – С. 287–297.

УДК 334.78 :658.15

Місюра О. В., Грач А. В.,

студентки 3 курсу,

факультету економіки та управління

Науковий керівник - Ушеренко С.В.,

к.е.н., доцент кафедри корпоративних фінансів і контролінгу

ДВНЗ “КНЕУ імені В. Гетьмана”

Застосування 12-факторної моделі Дюпона для оцінки діяльності підприємства

Сьогодні набуває актуальності вивчення проблем запровадження факторних моделей в оцінюванні ефективності та рентабельності бізнесу. Пов'язано це з тим, що будь-яка компанія зацікавлена в збільшенні ефективності своєї діяльності, що змушує дослідників вивчати показники рентабельності, а також виявляють фактори, які впливають на них. Система фінансового аналізу Дюпон в першу чергу досліджує здатність підприємства

ефективно генерувати прибуток, реінвестувати його, нарощувати обороти. Розщеплення ключових показників на фактори їх формування дозволяє визначити і дати порівняльну характеристику основних чинників, що вплинули на зміну того чи іншого показника і визначити темпи економічного зростання компанії.

Сьогодні на практиці зазвичай використовують трьохфакторну модель Дюпона. Рентабельність власного капіталу (ROE) залежить від двох основних операційних чинників: від рентабельності продажів і від фактору левериджу, і має такий вигляд:

$$ROE = R_{чп} + Oa \cdot K\phi_z$$

Параметр ROE є найважливішим для інвестора, бо він характеризує привабливість компанії з точки зору власника; на його основі приймаються рішення про інвестування або виведення коштів з бізнесу. Проте для детального аналізу фінансово-економічної діяльності підприємства краще використовувати 12-факторну модель Дюпона, яка бере до уваги всі показники діяльності. Для того щоб провести аналіз за даною моделлю треба провести наступні операції:

- 1) Рентабельність продажів за чистим прибутком розкласти на 4 фактори:

$$R_{чп} = \frac{\text{Вал. прибуток}}{\text{Виручка}} \times \frac{\text{Приб. до вирах. \% і податків}}{\text{Валовий прибуток}} \times \frac{\text{Прибуток до опадтків}}{\text{Приб. до вирах. \% і податків}} \times \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Прибуток до опадтків}} \quad (2)$$

Таке «розкладання» дозволить провести детальний аналіз різних рівнів прибутку (валовий, операційної, до оподаткування, чистого) і при цьому побачити, яким чином валовий прибуток зменшується до чистого прибутку.

- 2) Оборотання активів поділити на 6 факторів:

$$Oa = \frac{\text{Грош.кошти} \times 365}{\text{Виручка}} + \frac{\text{Деб.заборг} \times 365}{\text{Виручка}} + \frac{\text{Запаси} \times 365}{\text{Виручка}} + \frac{\text{Інш.об.активи} \times 365}{\text{Виручка}} + \frac{\text{Основні засоби} \times 365}{\text{Виручка}} + \frac{\text{Інші необ.активи} \times 365}{\text{Виручка}} \quad (3)$$

Такий поділ дозволить з'ясувати, за рахунок яких чинників здійснюється ефективне управління оборотними засобами.

- 3) Коефіцієнт фінансової залежності розкласти на 2 фактори:

$$Kфз = \frac{\text{Позиковий капітал}}{\text{Власний капітал}} + \frac{\text{Безпроцентні зобов'язання}}{\text{Власний капітал}} + 1 \quad (4)$$

Завдяки цьому ми зможемо провести аналіз боргового навантаження і зрозуміти як це впливає на рентабельність. Для отримання 12-факторної моделі Дюпона треба формули (2), (3), (4) підставити у (1).

Для кращого розуміння ефективного використання цієї моделі наводимо приклад фінансово-економічного аналізу приватного сільськогосподарського підприємства «Мрія» (табл.1):

Таблиця 1

Розрахунки 12-факторної моделі Дюпона

Показники	Фактичне значення		Середнє значення	Відносні відхилення	
	2016	2017		2016	2017
Валова маржа, %	48%	50%	49%	0,98	1,02
Ефект від комерційних і управлінських витрат	0,44	0,40	0,42	1,05	0,95
Ефект від фінансової діяльності	0,93	0,92	0,93	1,00	1,00
Вплив податків на прибуток	0,77	0,75	0,76	1,01	0,99
Управління грошовими коштами, дн.	50,10	47,33	48,72	1,03	0,97
Управління дебіторською заборгованістю, дн.	83,26	67,63	75,44	1,10	0,90
Управління запасами, дн.	70,99	110,40	90,69	0,78	1,22
Управління іншими оборотними активами, дн.	19,82	18,86	19,34	1,02	0,98
Управління основними засобами, дн.	18,82	18,91	18,87	1,00	1,00
Управління іншими необоротні активи, дн.	9,14	10,47	9,80	0,93	1,07
Боргове навантаження	0,07	0,19	0,13	0,54	1,46
Рівень безвідсоткових зобов'язань у власному капіталі	0,05	0,04	0,05	1,10	0,90

Як бачимо з табл. 1, в компанії «Мрія» запаси оберталися в 2016 році в середньому протягом 70,99 днів, що на 35,7% менше, ніж в 2017 році (110,4 дня). Також компанія «Мрія» ефективніше управляла іншими необоротними активами у 2016 році: оборотність інших необоротних активів склала 9,14 дня, що на 12,7% швидше оборотності в 2017 році. Однак в 2017 термін обороту грошових коштів був менше на 6% і склав 47,33 днів. Також у 2017 році більш ефективно відбувалося управління дебіторською заборгованістю: дебіторська заборгованість погашалася в середньому за 67,63 дня, що на 19% швидше, ніж в 2016 році. Для порівняння показників діяльності 2016/2017 можна зобразити їх у вигляді 12-кінцевої зірки (рис.1) – це є ефективним інструментом порівняльного аналізу бізнес-моделей. Чим далі коефіцієнт від центру, тим він кращий.

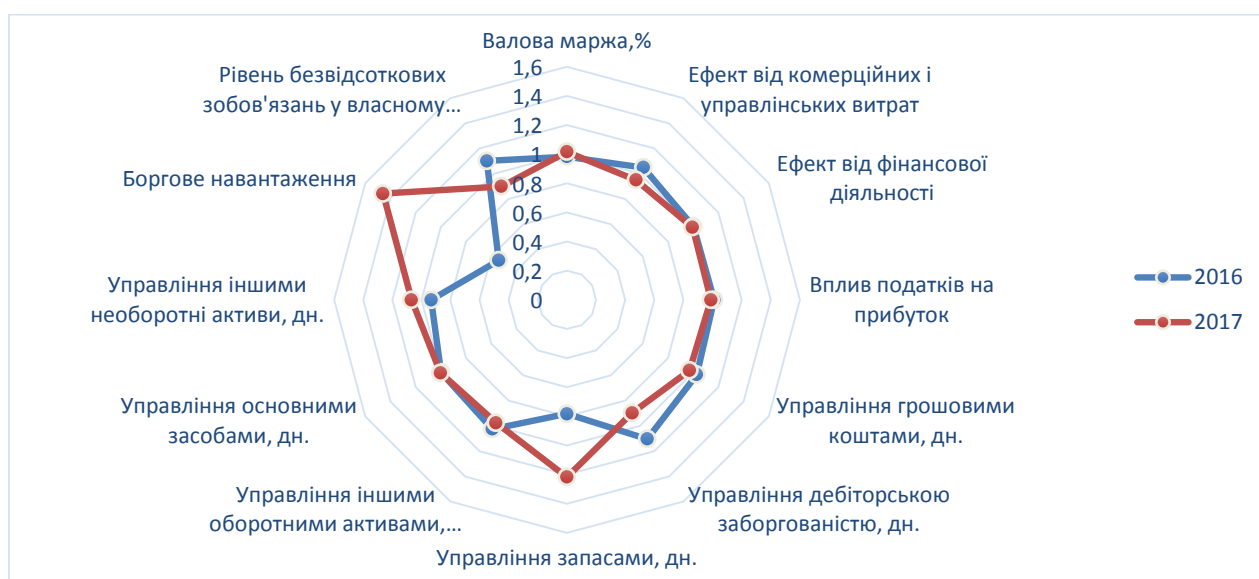

Рис.1 Зображення 12-факторної моделі Дюпона

Отже, 12-факторна модель Дюпона дозволяє провести деталізований аналіз економічно-фінансової діяльності підприємства і, на нашу думку, є найкращим інструментом для визначення ефективності бізнес-моделі. Використання цього інструменту на практиці дає можливість виокремити

сильні та слабкі сторони діяльності компанії, встановити потенційні можливості або загрози, виявити причини, через яких утворилася або змінилася величина рентабельності, а потім використовувати отриману інформацію в антикризовому управлінні, в системі економічного стимулювання і т.д.

Список використаних джерел:

1. Баканов М.И. Теория экономического анализа / М.И. Баканов – М.: Финансы и статистика, 2011. – 416 с.
2. Шеремет А.Д. Методика финансового анализа: учебник / А.Д. Шеремет.– М.: Инфра-М, 2011. – 456 с.
3. Веб-сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]. Режим доступу:
<http://me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=40a27e1b-8234-43d3-a37fc4c752729fca&tag=FinansovaZvitnistPidprimstv>
4. Інноваційний розвиток корпоративних фінансів [Електронне видання] : тенденції та перспективи : монографія / [Терещенко О.О., Бабяк Н.Д., Іващенко А.І. та ін.]; за заг. ред. д.е.н., проф. О. Терещенка. – Київ : КНЕУ, 2017. – 495, [1] с.
5. Фінансовий менеджмент: підручник / [А.М.Поддєрьогін, Н.Д.Бабяк та ін]; кер.авт. і наук. ред. проф. А.М.Поддєрьогін. – 2-ге вид.б перероб. – Київ: КНЕУ, 2017. – 534 с/